

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/15/2022
Identifikačné číslo spisu:	8118204725
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8118204725.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, vo veci po poručiteľovi I. U., narodenému XX. F. XXXX, naposledy bývajúcemu v E. Š. XXX, zomrelému X. I. XXXX, za účasti dedičov 1/ I. E., bývajúcej v E. Š. XX, 2/ U. B., bývajúcej v T. XXX, 3/ E. J., bývajúcej v E. Š. XXX, dedičky 2/ a 3/ zastúpené JUDr. Vierou Strakovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, 4/ E.. I. P., bývajúcej v E. Š. XXX, 5/ I. Š., bývajúceho v P., Z., XX O. B. Q., zastúpeného dedičkou 2/, 6/ O.. A. Š., bývajúcej vo R. Š., E. J. XXX/XX, 7/ E.. P. Q., bývajúcej v J., G. XXX/XX, 8/ E. E., bývajúceho v P. XXX, 9/ C. E., bývajúceho v E. Š. XX, 10/ I. B., bývajúcej v H., I. H. XXXX/XX, o dodatočnom prejednaní dedičstva, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 26D/379/2018, o dovolaní dedičiek 2/ a 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. augusta 2020 sp. zn. 18CoD/1/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 29. novembra 2019 č.k. 26D/379/2018-76 prejednal dodatočne objavený majetok po poručiteľovi a určil všeobecnú hodnotu majetku poručiteľa v sume 76.284,34 eur, ktorý pozostáva z finančnej hotovosti na depozitnom účte Slovenského pozemkového fondu, Búdková 36, 817 15 Bratislava, prijatej 29. júna 2016 od kupujúceho Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., IČO: 35919001, na základe Zmluvy o prevode vlastníctva č. 04349/2015-PKZP-K40142/15.00, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva poručiteľa k podielom v nehnuteľnostiach zapísaných na LV XXXX, C KN XXXXX/XX, C KN XXXXX/XX, C KN XXXXX/XX, C KN XXXXX/XX; výšku dlhov poručiteľa 0,00 eur a čistú hodnotu dedičstva 76.284,34 eur (výrok I). Potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov tak, že finančnú hotovosť na depozitnom účte Slovenského pozemkového fondu vo výške 76.284,34 eur nadobúdajú dedičia 1/ až 5/ a 8/ až 10/ každý v podiele 1/9 a dedičky 6/ a 7/ v podiele 1/18 (výrok II). Určil notárovi JUDr. Ivete Andrášovej, so sídlom notárskeho úradu na adrese Jarková 35, Prešov, ako súdnemu komisárovi,

odmenu a náhradu hotových výdavkov vrátane DPH spolu v sume 856,80 eur, ktorú sú povinní zaplatiť dedičia v sumách určených vo výrokovej časti tohto uznesenia, v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia v hotovosti do pokladne notára JUDr. Ivety Andrášovej alebo bezhotovostným prevodom na účet notára (výrok III). Výslovil, že žiaden z dedičov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV). Rozhodol tak podľa § 203 ods. 1 písm. e) zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) s odôvodnením, že poručiťel nezanechal žiaden závet ani listinu o vydedení a medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní novoobjaveného dedičstva. O trovách konania rozhodol podľa § 47 CMP v spojení s § 50 veta prvá CMP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie dedičiek 2/ a 3/ proti výrokom I, II, III rozhodnutia súdu prvej inštancie uznesením z 26. augusta 2020 sp.zn. 18CoD/1/2020 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“). Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 47 a nasl. CMP). Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, založené na správne zistenom skutkovom stave a náležite odôvodnené, pričom s jeho odôvodnením sa stotožnil v celom rozsahu a odkázal naň v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Konštatoval, že napadnuté dedičské rozhodnutie vo vzťahu k okruhu dedičov a výške ich dedičských podielov bolo vecne správne, vrátane závetných dedičov po dcére poručiťela, zomrelej I. E.. Závet ňou spísaný bol akceptovaný v pôvodnom dedičskom konaní pri prejednávaní dedičstva po jej smrti, preto nebol dôvod na iný postup ani v danom prípade. Dostatočným spôsobom bol v kúpnej zmluve identifikovaný aj nebohý poručiťel spolu so svojou manželkou a navrhovateľka v tomto konaní ozrejmla dôvody pre dodatočné prejednanie predmetu dedičstva. Rovnako odvolací súd nezistil nesprávnosti pri výpočte odmeny notára ako súdneho komisára. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo správne z ustanovenia § 47, 50 a 58 CMP a z hodnoty prejednávaného dedičstva podľa ustanovenia § 11 a § 18 vyhlášky č. 31/1993 Z.z. o odmenách a náhradách notárov v znení neskorších predpisov.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie dedičky 2/ a 3/ (ďalej aj „dovolateľky“) z dôvodu, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (§ 420 písm. d) CSP) a z dôvodu, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnili im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Zároveň namietali aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa § 421 písm. b) a c) CSP. Dovolateľky mali za to, že odvolací súd porušil ich právo na spravodlivý proces z dôvodu, že konal a rozhodol v ich neprítomnosti a neumožnil im vyjadriť sa k veci. Už pred súdom prvej inštancie boli zavádzané a nebolo im umožnené nahliadnuť do spisov v požadovanom rozsahu, boli pred nimi zatajované podstatné listiny a dokumenty. Namietali tiež nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa okruhu dedičov a prečo v tomto konaní dedili aj potomkovia po D. E., po ktorom už testamentárni dedičia E. E., C. E. a I. B., dedili v rámci dedičského konania 26D/1830/2004, Dnot 257/2004, a tiež prečo bral do úvahy závet D. E. a I. E., keď predmetom tohto dedičského konania bolo len prejednanie majetku po nebohom I. U.. Súd prvej inštancie ani odvolací súd tak nedali odpoveď na otázku, kto je dedičom po poručiťelovi I. U.. Zároveň v dôsledku toho, že dedičské konanie po nebohej I. E. a nebohom D. E. bolo právoplatne skončené a dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku sa netýkalo ich, ale nebohého poručiťela I. U., je tu daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP. Účastníkom konania je ako dedič aj I. Š., ktorého v konaní zastupuje v dedičskom konaní dovolateľka - dedička 2/, avšak súd prvej inštancie ani odvolací súd jej ako zástupkyňi nedoručoval žiadne písomnosti, čím porušil jej právo na spravodlivý proces. Dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP odôvodnili otázkou, či po poručiťelovi I. U. môžu dediť aj osoby, ktoré už právoplatne dedili po iných poručiťeloch a novoobjavený majetok poručiťela sa netýka ani nesúvisí s majetkami týchto poručiťelov. Z uvedených dôvodov žiadali, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Na písomné vyjadrenie podané k dovolaniu H. T. v mene dedičov 1/, 4/, 6/ až 10/ dovolací súd neprihliadol vzhľadom na absenciu plnej moci na zastupovanie týchto dedičov v dovolacom konaní.

5. Dedičia 8/, 9/ a 10/ k dovolaniu uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za vecne správne, keďže z § 461 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa dedí zo zákona, závetu alebo z oboch týchto dôvodov, pričom ako závetní dedičia riadne dedili už v minulosti na základe platného závetu ohľadom iného majetku a ani v tomto prípade nebol dôvod na zmenu okruhu dedičov. Navrhli, aby dovolací súd zamietol podané dovolanie ako nedôvodné, resp. pokiaľ neboli splnené podmienky pre podanie dovolania, navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

6. Dovolanie podali dedičky 2/ a 3/ vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z.z. Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci dodatočného prejednávania dedičstva, prípustnosť dovolania dedičiek bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastnícky konania zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021), nie strany sporu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolateľky prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. d) CSP pre prekážku rozsúdenej veci, pretože dedičské konanie po nebohej I. E. a nebohom D. E. bolo právoplatne skončené a dodatočné dedičské konanie o novoobjavenom majetku sa netýkalo ich, ale nebohého poručiteľa I. U..

12. Podľa § 420 písm. d) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

13. Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) znamená, že sa už raz v tej istej veci právoplatne rozhodlo. Táto prekážka nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď sa začne opätovne konať o tom istom nároku alebo stave, o ktorom už bolo právoplatne

rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

14. O uvedenú prekážku však v prejednávacom prípade nejde, pričom dovolateľky si v podstate na svoju námietku odpovedali sami, keď uviedli, že dodatočné dedičské konanie sa týkalo majetku poručiteľa I. U. a dedičské konanie po poručiťoch I. E. a D. E. sa ich netýkalo. Dedičské konanie po poručiťoch I. E. a D. E. totiž nemohlo zakladať prekážku právoplatne rozsúdenej veci pre dedičské konanie po poručiťovi I. U., pretože I. U. je právnym predchodcom I. E. a D. E.. To znamená, že dňom smrti I. U. všetok jeho majetok, či už známy alebo aj neznámy (neskôr objavený), prešiel na jeho právnych nástupcov zo zákona alebo zo závetu. Hoci teda dedičské konanie po poručiťoch I. E. a D. E. bolo právoplatne skončené, v prípade objavenia nového majetku ich právnych predchodcov, pokiaľ by ku dňu ich smrti boli povolaní dediči z toho ktorého právneho dôvodu, nemôže právoplatne ukončené dedičské konanie po nich zakladať prekážku pre prejednanie novoobjaveného majetku ich právneho predchodcu. Ide v podstate o základný princíp a podstatu dodatočného dedičského konania o novoobjavenom majetku, ktorý nebol v pôvodnom dedičskom konaní prejednaný, a ktorého zmyslom je usporiadať majetkové pomery po poručiťovi v celom rozsahu, teda aj vo vzťahu k tomu majetku, ktorý nebol predmetom pôvodného dedičského konania. O prekážku rei iudicatae by v prípade právoplatne skončeného konania o dedičstve mohlo ísť len vtedy, ak by predmetom dodatočného dedičského konania po tom istom poručiťovi mal byť ten istý majetok, ktorý už bol právoplatne prejednaný v pôvodnom konaní o dedičstve, čo však nie je prípad tejto veci. Ak sa teda objavil nový majetok po poručiťovi I. U. a ten nebol predmetom pôvodného dedičského konania, budú k dedeniu povolaní všetci tí, ktorí boli ku dňu jeho smrti dedičmi uznanými v pôvodnom dedičskom konaní, resp. ich právni nástupcovia a to bez ohľadu na ukončené dedičské konania po týchto právnych nástupcoch poručiťľa.

15. Dovolací súd tak uzatvára, že prekážku právoplatne rozhodnutej veci nezistil a konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 420 písm. d) CSP.

16. Dovolateľky ďalej tvrdili, že podané dovolanie je prípustné s poukazom na existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

19. Dovolateľky vytýkali odvolaciemu súdu, že im neumožnil vyjadriť sa k veci, rozhodol v ich neprítomnosti a súd prvej inštancie im neumožnil nahliadnuť do spisov v požadovanom rozsahu v dôsledku čoho, došlo k odňatiu ich možnosti konať pred súdom a uskutočňovať im patriace procesné práva.

20. Realizácia procesného oprávnenia strany sporu (účastníka konania) byť prítomnou na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania. Vo všeobecnosti platí, že okrem taxatívne vymedzených prípadov odvolací súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania s tým, že ide o možnosť, nie povinnosť rozhodovať bez pojednávania a zásadne je len na rozhodnutí príslušného senátu odvolacieho súdu, či túto možnosť

využije. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné, čo je na úvahe odvolacieho senátu.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. V danom prípade: a/ odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, aby tak vstúpil do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené, b/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie.

23. Pokiaľ ide o postup súdu prvej inštancie, súd prvej inštancie na prejednanie novobjaveného majetku po poručiťovi nariadil pojednávanie 29. novembra 2019, na ktoré okrem iného predvolal aj dovolateľky a tie sa na ňom osobne zúčastnili a mali možnosť sa vyjadriť ku všetkým prejednáványm skutočnostiam (viď č.l. 73 a nasl. spisu).

24. Neopodstatnená je preto námietka, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nenariadil pojednávanie na prejednanie odvolania dovolateľiek, došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

25. Za neopodstatnenú považuje dovolací súd aj námietku dovolateľiek, že nemali možnosť nahliadať do spisov v požadovanom rozsahu, nakoľko z obsahu spisu nič také nevyplyva. Dovolateľky pritom nešpecifikovali, ktoré konkrétne listiny im neboli dané k nahliadnutiu a kedy im súd neumožnil do spisu nahliadnuť. Obsahom spisu sú všetky listinné doklady, ktoré súd posudzoval a vzal do úvahy pri prejednaní novobjaveného majetku po poručiťovi, uznesením z 29. novembra 2019 č.k. 26D/379/2018-76. Dovolateľky pritom boli predvolané a prítomné na pojednávaní súdu prvej inštancie 29. novembra 2019, kde mali možnosť oboznámiť sa so všetkými listinnými podkladmi rozhodnutia, zároveň mali možnosť do spisu aj nahliadať, ktoré procesné oprávnenie aj využili (viď č.l. 73 a nasl., č.l. 82, 83 spisu).

26. Dedička 2/ ako splnomocnená zástupkyňa dediča 5/ namietala, že jej neboli doručené žiadne písomnosti od notára ani súdov nižšej inštancie určené pre dediča 5/. Uvedená námietka je však v rozpore s obsahom spisu, z ktorého je zrejmé, že dedičke 2/ boli doručované všetky súdne listiny určené dedičovi 5/ (predvolania na pojednávanie) vrátane súdnych rozhodnutí. Uznesenie súdu prvej inštancie bolo totiž dedičke 2/ doručené už pri jeho vyhlásení 29. novembra 2019 a to v zmysle § 113 CSP (viď č.l. 80) a následne jej ako splnomocnenej zástupkyňi dediča 5/ bolo doručované poštou (viď pokyn súdu a doručka na č.l. 78 spisu). Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené právnej zástupkyňi dedičky 2/ elektronicky 18. septembra 2020 (doručenka č.l. 120 spisu) a dedičke 2/ ako splnomocnenej zástupkyňi dediča 5/ 14. októbra 2020 v zmysle § 111 ods. 3 CSP (doručenka č.l. 120 spisu).

27. Napokon dovolateľky v rámci vady podľa § 420 písm. f) CSP označili aj nedostatky v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý im nedal relevantnú odpoveď na otázku týkajúcu sa okruhu dedičov a tiež odpoveď na to, prečo v tomto konaní dedili aj potomkovia po D. E., po ktorom už testamentárni dedičia E. E., C. E. a I. B., dedili v rámci dedičského konania sp.zn. 26D/1830/2004, Dnot 257/2004, a tiež prečo bral do úvahy závet D. E. a I. E., keď predmetom tohto dedičského konania bolo len prejednanie majetku po nebohom I. U..

28. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

29. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry

ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

30. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

31. V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 CSP a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením, na ktoré odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie.

32. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je v danom prípade dostatočne zrejmé, aký majetok bol predmetom dedičského konania, koho a prečo určili súdy za dediča po nebohom I. U. (viď bod 2, 3 a 6 rozhodnutia súdu prvej inštancie, bod 11, 12 rozhodnutia odvolacieho súdu) a akým spôsobom určili dedičské podiely. V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery.

33. V zásade treba uviesť, že všetky dovolacie námietky a výhrady dedičiek sa týkali predovšetkým otázky, prečo boli ako dedičia poručiťelia I. U. uznaní aj dedičia 8/, 9/ a 10/. Uvedená otázka, t.j. kto je dedičom a z akého titulu, je však otázkou právnou (aplikácia ustanovení § 473 až 480 Občianskeho zákonníka), ktorá nemôže byť podrobená preskúmaniu dovolacím súdom v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v tomto smere len poukazuje na závery svojej judikatúry, že súd v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva vychádza zo skoršieho konania a jeho výsledkov, pričom nadväzuje na jeho závery (3Cdo 168/2014). V dodatočnom konaní o dedičstve nie je možné nanovo riešiť otázku dedičského práva, teda kto je a kto nie je dedičom. V konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva je preto okruh účastníkov (s výnimkou prípadu, keď bolo pôvodné dedičské konanie zastavené pre nemajetnosť alebo odovzdanie nepatrného dedičstva tomu, kto sa postaral o pohreb) ten istý ako bol v pôvodnom konaní, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo (2Cdo 108/2008). To znamená, že pokiaľ dedičom po nebohom poručiťelovi I. U. bola v pôvodnom dedičskom konaní jeho dcéra I. E., bude dedičkou aj v dodatočnom dedičskom konaní, resp. z dôvodu jej úmrtia budú dediči ako jej právni nástupcovia - dedičia, všetci tí, ktorí boli uznaní a určení súdom v dedičskom konaní po nej ako jej dedičia bez ohľadu na dedičský titul. Keďže dedičmi I. E. boli v pôvodnom dedičskom konaní sp.zn. D 549/78 zo závetu avšak len výlučne vo vzťahu k určenému, presne označenému majetku I. E. a vo vzťahu ku všetkému ostatnému majetku (t.j. známemu i neskôr zistenému) zo zákona jej manžel D. E., bude D. E. jej dedičom aj v prípade akéhokoľvek ďalšieho

novobjaveného majetku. Vzhľadom k tomu, že D. E. tiež zomrel, stávajú sa jeho právnymi nástupcami a tým pádom súčasne i právnymi nástupcami I. E. jeho dedičia, ktorými boli v pôvodnom dedičskom konaní podľa uznesenia Okresného súdu z 13. júna 2005 sp.zn. 26D 1830/2004, Dnot 257/2004, vydaného v dodatočnom dedičskom konaní, súdom určení ako dedičia zo závetu rovným dielom C. E., E. E. a I. E..

34. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie nevykazuje nedostatky, ktoré by mali za následok vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že dovolateľky sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnili, nepostačuje sama o sebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP totiž nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľiek. Dovolateľky preto neopodstatnene namietali existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

35. Dovolateľky prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali aj z § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, pričom právnú otázku formulovali v znení, či po poručiteľovi I. U. môžu dediť aj osoby, ktoré už právoplatne dedili po iných poručiteľoch a novobjavený majetok poručiteľa sa netýka ani nesúvisí s majetkami týchto poručiteľov.

36. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

37. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

38. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou odvolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania. Mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je naplnený a prečo. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky a ako hodnotil dôkazy významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v citovanom ustanovení (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9 Cdo 254/2020, 9 Cdo 284/2021, 9 Cdo 289/2020).

39. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) alebo otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii alebo interpretácii procesných ustanovení).

40. Dovolateľky, zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), v rámci nesprávneho

právneho posúdenia výslovne poukázali na dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, ktoré sa však vzájomne logicky vylučujú, keďže nie je možné, aby určitá právna otázka bola zároveň neriešenou otázkou a súčasne je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navyše dovolateľky síce uviedli otázku, ktorá podľa ich názoru bola v spore podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu a mala byť riešená nesprávne, avšak bližšie nekonkretizovali, v čom spočívala nesprávnosť riešenia tejto otázky, ako mala byť riešená správne a neoznačili žiadne konkrétne rozhodnutia, stanoviská, judikáty najvyššieho súdu, z ktorých by vyplýval záver, že ide o otázku rozhodovanú dovolacím súdom rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Z obsahu dovolania sa javí, že tú istú dovoláciu argumentáciu dovolateľky označili ako vadu konania podľa § 420 písm. d), f) a súčasne ako nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, čím však v zásade len prejavujú svoju nespokojnosť s tým, že ako dedičom po poručiteľovi I. U. bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva súdom dedičom 8, 9 a 10. Nesúhlas dovolateľiek v dovolaní s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu však sám o sebe nie je spôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

41. Napokon treba dodať, že na položenú otázku dovolateľiek, t.j. kto je dedičom a ktorý majetok poručiteľa je predmetom dedičského konania po danom poručiteľovi, odpovedajú samotné zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka siedmej časti. Pokiaľ ide o odpoveď na otázku okruhu dedičov v každom jednotlivom prípade, táto otázka je už následne predmetom posúdenia individuálnych okolností toho ktorého prípadu, konkrétnych skutkových okolností, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Dovolací súd pritom nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Položená otázka je navyše formulovaná tak všeobecne a bez bližšieho právneho a skutkového odôvodnenia, že dovolací súd sa aj z hľadiska ostatného obsahu dovolania môže len „domnievať“, čo ňou dovolateľky sledujú. Takýto spôsob formulácie dovolacej otázky však zásadne nezodpovedá zákonnému vymedzeniu podľa § 432 a nasl. CSP. Dovolací súd v tomto smere poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, ktorý uviedol, že „k odmietnutiu dovolania pre nespĺnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021).

42. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prijať iný záver, ako ten, že dovolateľky uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b), c) CSP (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) nevymedzili spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP; nenastolili, neformulovali, nepomenovali právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedli, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia, ale iba spochybnili správnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, polemizovali s ich závermi a hodnotením dôkazov.

43. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie dedičiek 2/ a 3/ v časti, v ktorej namietali vady podľa § 420 písm. d) a f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b), c) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

44. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.